پەیامی عەبدوڵڵا ئۆجەلان، هەڵوەشاندنەوەی PKK، یان دەستپێکردنی قۆناغێکی نوێی خەبات؟.. مەسعود مەموزینی

لەدوای پەیامی ئۆجەلان، لەلایەن خەڵکانێکەوە ڕەخنەی زۆری لێگیراو لە هەندێك حاڵەتدا تاوانباریش کرا، بەڵام من پێم وایە لە زۆربەی حاڵەتەکاندا، هەڵەتێگەیشتنێکی زۆر بۆ ئەو پەیامە هەبووە. بۆیە لەم وتارەدا هەوڵ دەدەم ڕوونکردنەوەیەك لەسەر ئەو پەیامە بنووسم و تەوەرە سەرەکییەکانی شیبکەمەوە.

عەبدوڵڵا ئۆجەلان، ڕێبەری زیندانیکراوی PKK، لە پەیامەکەی دا بابەتێکی هەستیار و جێگای پرسیار دەوروژێنێت، بەڵام ئایا کاتی هەڵوەشاندنەوەی PKK هاتووە؟ ئەو لەم پەیامەدا، لە لایەکەوە باس لە زەمینەی دامەزراندنی PKK دەکات و لەلایەکی تر، گۆڕانکاری و هەڵومەرجی نوێ، وەک هۆکارێک بۆ کۆتایی ڕۆڵی PKK دەبینێت. ئایا ئەم بانگەوازە بۆ هەڵوەشاندنەوە، بڕیارێکی ستراتیژی و تاکتیکییە، یان لەژێر فشارەوە بووە؟ و لەوەش گرنگتر، ئایا ئەمە کۆتایی ڕاستەقینەی PKK دەبێت؟

PKK بۆچی دروست بوو؟

لە سەرەتای پەیامەکەدا، ئۆجەلان هۆکارەکانی دروستبوونی PKK باس دەکات. ئەو دەڵێت کە ئەم ڕێکخراوە وەک وەڵامێک لەبەرامبەر نکۆلیکردن لە ناسنامەی کورد و قەدەغەکردنی ئازادی بیرکردنەوە لە تورکیا دروست بووە.

دەوڵەتی تورکیا نەک تەنها مافە کولتووری و سیاسییەکانی کوردی قەدەغەکرد، بەڵکو هەر وشەی کورد و کورد بوون، ڕووبەڕووی چەوساندنەوە و بەهێزەوە وەڵام دەدرایەوە.

بەڵام خاڵێک کە ئۆجەلان بەرجەستەی دەکات، هەڵوەشانەوەی سۆسیالیزمی بنیاتنراو بە هۆکاری ناوخۆیی، شکستی نکۆڵیکردن لە ناسنامە لە وڵاتەکە و پێشکەوتنی ئازادی بیرکردنەوە، وایکرد پەکەکە واتای خۆی لەدەست بدات و پێویستی بە خۆهەڵوەشاندنەوە هەبێت.

بۆیە پەکەکە کە وەکو ئامرازێك بۆ قۆناغێکی دیاریکراو ئەرکەکەی کۆتایی دێت. لەهەمانکاتدا ئەو ئەفکارەش ڕووبەڕووی شکست بۆتەوە کە پەکەکەی لەسەر بنیاتنراوە، کەواتە لێرەدا قۆناغێکی نوێیە،

پێویستی بە ئەفکار و ستراتیژییەتێکی نوێیە لە قۆناغێکی نوێی خەبات لە پێناو کۆمەڵگایەکی دیموکراسی.

پەیوەندی مێژوویی کورد و تورك

پەیوەندییەکانی کورد و تورك؛ لە مێژووی هەزاران ساڵەدا تورك و کورد بۆ مانەوەی خۆیان و خۆپاراستن بەرامبەر هێزە هەژموونگەراکان، هەردەم بە پێویستیان زانیوە لەنێو هاوپەیمانییەکی دڵخوازانەدا بن.

هەرچەندە لێرەدا، وەکو مێژوو هەمیشە کورد ڕووبەڕووی ستەم بووە لەبەرامبەر تورك، بەڵام ئۆجەلان لەوانەیە وەکو نیازپاکییەك ئەو باسەی وروژاندبێت بۆ ئەوەی مێژوویەکی نوێ دەست پێکەن لەگەڵ تورك و دووبارە هاوپەیمانییەکی دڵخوازانە بۆ کورد و تورك بەپێویست دەزانێت بۆ مانەوە لە بەرامبەر دونیای دەرەوەدا، کە ئەمڕۆ ناوچەکە لەبەردەم هەڕەشەدایە.

ئایا کاتی هەڵوەشاندنەوەی PKK هاتووە؟

بەشێکی زۆر گرنگی پەیامی ئۆجەلان، بانگەوازکردنە بۆ هەڵوەشاندنەوەی PKK و لابردنی چەکەکانیەتی. ئەو بەرامبەر ئەندامەکانی ئەم ڕێکخراوە دەڵێت: “تا وەك ئەو کۆمەڵگە و پارتە هاوچەرخانەی بەزۆرەملێ کۆتاییان پێ نەهێنراوە، ئەوەش دڵخوازانە کۆنگرەیەك ببەستن و بڕیار بدەن؛ پێویستە هەمووتان کۆببنەوە و چەکەکانتان دابنێن و پەکەکە خۆی هەڵبوەشێنێتەوە.”

لەم وتانە دەتوانین دوو دەرئەنجامی سەرەکی وەربگرین:

بانگەواز بۆ هەڵوەشاندنەوەی ئارەزوومەندانە: ئۆجەلان دەڵێت کە ئەندامەکانی PKK پێویستە خۆیان و بە ویستی خۆیان ڕێکخراوەکە هەڵبوەشێننەوە. کە ئەمە لەلایەکەوە بۆ کڕینی کاتە، بۆ ئەوەی پێش هەڵوەشاندنەوە، چاوەڕوانی هەنگاوەکانی دواتری تورکیا بن. هەروەها ئامادەکاری بۆ هەنگاوی دوای هەڵوەشاندنەوەی پەکەکە بکرێت.

هۆشداری: لە هەمان کاتدا، ئەو هۆشداری دەدات کە ئەگەر ئەمە ڕوونەدات، لەوانەیە ڕووبەڕووی کۆتایی پێهێنانی زۆرەملێی ببنەوە. ئەمەش نیشانەی ئەوەیە کە دەیەوێت ئەندامەکانی PKK بە تەواوی لە گرنگی ئەم بڕیارە ئاگادار بن و بە ئامادەباشی ڕووبەڕووی ئەنجامەکانی ئەم گۆڕانکارییە ببنەوە.

لێرەدا ئەوە دەردەکەوێت کە ئەم بڕیارە تەنها هەڵبژاردن نییە، بەڵکو ناچارییەکیشە، چونکە ئەرکەکەی PKK لەم قۆناغەدا کۆتایی هاتووە، بەڵام بەستنی کۆنگرە و هەڵوەشاندنەوەی ئارەزوومەندانە، دەرفەتێکی زۆر بە پەکەکە دەدات، بۆ ئەوەی بە دیراسەیە و هەڵسەنگاندنێکی ورد، شێوازی خەباتەکەی بگۆڕێت، بۆ ستراتیژییەکی

نوێ و هێزێکی نوێ و گونجاو لەگەڵ کۆمەڵگای دیموکراسی کە لەگەڵ ئەم قۆناغە گونجاو بێت. لەهەمانکاتدا ئەمە کاتێکی زیاتر ب□ پ□□ک□کە دەدات لەگەڵ هەڵسەنگاندنی بارودۆخەکە، بەپێی هەنگاوەکانی تورکیا بێتە پێشەوە. کەواتە پەکەکەی نەخستۆتە بەردەم بڕیارێکی کتوپڕ، بەڵکو پێش خۆهەڵوەشاندنەوە و چەکدانان، پێویستە ستراتیژییەتی قۆناغی داهاتوو دیاری بکرێت.

هۆشدارییەك بۆ تورکیا

سەدەی دووەمی کۆمار، تەنها ئەوکاتەی دیموکراتیزە دەکرێت، دەتوانێت ببێتە خاوەنی یەکێتی و مانەوەیەکی هەمیشەیی. جگە لە دیموکراسی، هیچ ڕێگەیەکی تر ڕێی تێناچێت.

بۆیە لەبەرامبەر هەڵوەشاندنەوەی پەکەکە، هاوکات ئۆجەلان پەیامێکی ڕوون و یەکلاکەرەوە بۆ تورکیا دەنێرێت، کە دەڵێت داهاتووی کۆماری تورکیا پەیوەستە بە دیموکراتیزەکردنەوە. ئەگەر تورکیا ئەوەنەکات ڕووبەڕووی پ□ارچەبوون و گرفتی گەورە لەبەردەم مانەوەی خۆی دەبێتەوە.

ئۆجەلان ئاماژە بەوەدەکات کە تورکیا لە سەدەی دووەمی کۆماری خۆیدا، تەنها لە کاتێکدا دەتوانێت یەکپارچەیی و مانەوەیەکی جێگیر بەدەست بهێنێت کە بەرەو کۆمەڵگەیەکی دیموکراسی ڕاستەقینە هەنگاو بنێت. ئەم ڕستەیە لە ڕاستیدا هۆشدارییەکە، ئەگەر تورکیا دیموکراسییەت هەڵنەبژێرێت، ڕووبەڕووی کێشە و قەیرانی گەورە دەبێتەوە و لەوانەیە یەکپارچەییەکەی بکەوێتە مەترسییەوە.

"جگە لە دیموکراسی، هیچ ڕێگەیەکی تر ڕێی تێناچێت"

لێرەدا ئۆجەلان هێڵی سوور دیاری دەکات: کە دەڵێت کە چەوساندنەوە، شەڕ، نەتەوەپەرستی توندڕەو، و سیاسەتەکانی ئەمنی ڕێگەچارە نین.

تورکیا لەوانەیە تا ئێستا توانیبێت بە هێز و چەوساندنەوە پرسی کوردەکان سەرکوت بکات، بەڵام ئەم ڕێگەیە چیتر کاریگەر نییە. تەنها ڕێگای ڕاستەقینە دیموکراسییە.

کەواتە ئۆجەلان چ پەیامێک بۆ تورکیا دەنێرێت؟

ئەگەر تورکیا بیەوێت وەک وڵاتێکی جێگیر بمێنێتەوە، ناچارە کێشەی کوردەکان لە ڕێگەی دیموکراسییەوە چارەسەر بکات. ئەم پەیامە دەتوانرێت وەک جۆرێک لە ئۆڵتیماتۆمی نەرم و ئاگادارییەکی ستراتیژی دابنرێت.

PKK لەناو دەچێت؟ یان شێوازی دەگۆڕێت؟

لە پەیامی ئۆجەلاندا، هیچ باسێکی ڕاستەوخۆ نییە لەسەر ئەوەی ئەگەر تورکیا لە سیاسەتە چەوسێنەرەکانی بەردەوام بێت، PKK دووبارە دەردەکەوێت. بەڵام بە شیکردنەوەی پەیامەکە، دەتوانرێت ئەم ئەگەرە

لێکبدرێتەوە.
ئەگەر بمانەوێت پەیامەکە بە پێی لۆژیکی خۆی شیکردنەوەی بۆ بکەین، ئەنجامەکەی بەم شێوەیەی خوارەوە یە:

- PKK وەک وەڵامێک بۆ چەوساندنەوە و نەهێشتنی ناسنامەی کوردی و ئازادی بیرکردنەوە دروست بوو.
- ئۆجەلان پێی وایە کە ئەم بارودۆخانە بەشێوەیەک گۆڕاون، بۆیە پێویستە PKK هەڵبوەشێتەوە.
- بەڵام ئەگەر ئەم بارودۆخانە دووبارە بگەڕێنەوە، ئایا PKK یان ڕێکخراوێکی تر جێگەی دەگرێتەوە؟

ئەم پرسیارە ئەوەیە کە ئۆجەلان بە ڕاستەوخۆ وەڵامی نەداوەتەوە، بەڵام بەشێوەیەکی ناڕاستەوخۆ لە پەیامەکەدا هەستی پێدەکرێت.

کۆتایی بە قۆناغێک و دەستپێکردنی قۆناغێکی نوێ؟

پەیامی عەبدوڵا ئۆجەلان، زیاتر لە بانگەوازێک بۆ هەڵوەشاندنەوە، هۆشداریەکی نهێنییە دەربارەی داهاتوو. ئەو دەڵێت کە بارودۆخەکان گۆڕاون و پێویستە PKK هەڵوەشێتەوە.

بەڵام لە هەمان کاتدا، ئەو دەزانێت کە ئەگەر کێشە بنەڕەتییەکان چارەسەر نەکرێن، کۆتایی PKK بە مانای کۆتایی ناڕەزایی و بەرگری نابێت.

ئەم پەیامە دەتوانێت وەک بانگەوازێک بۆ ئاشتی لێکبدرێتەوە، لەهەمانکاتدا وەک هەڕەشەیەک بۆ گەڕانەوەی پەکەکە ئەگەر تورکیا بەرەو کۆمەڵگای دیموکراسی هەنگاو نەنێت.

ئایا تورکیا لەم هەلە سوود دەگرێت بۆ چارەسەری ئاشتیانەی کێشەی کوردی؟

یان بە بەردەوامبوونی لەسیاسەتی چەوساندنەوە، پەکەکە بەهێزتر دەردەکەوێتەوە؟

ئەم پرسیارە تەنها داهاتوو وەڵامی دەداتەوە.